

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מדירר ועד הסלפי: סוגיות באמנות הדיוקן - 5859

תאריך עדכון אחרון 08-09-2015

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: תולדות האמנות

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר גל ונטורה

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: gal.ventura@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: ימי רביעי 14:30-15:30, בתיאום מראש, חדר 6830.

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

על פי מילון אבן שושן, דיוקן הוא מחד "מראה הפנים, תואר-פרצוף של אדם, " אך בה בעת גם "פורטרט, ציור של פני אדם, " דהיינו ייצוג מראה פניו של אדם: "תואר פנים, מראה הפנים" במילותיו של מחבר המילון. משמעות זו טמונה במונח עצמו, הלקוח מהמילים היווניות dyo (שניים) eikon (תמונה), או במילים אחרות - דימוי שני, עצם חזותי המורה על מראה הפנים, מתוסף אליו וכופל אותו. משתמע מכך שדיוקן הוא ייצוג מעצם מהותו - סובייקט שהפך לאובייקט. סוגיה זו בולטת במיוחד בכל הנוגע לדיוקן עצמי, הממזג בין המצויר, הצייר והצופה, אשר מתלכדים לכדי דימוי אחד, 'אני' שנעשה 'אתה' ובתהליך של הזרה הופך ל'הוא'. במהלך הקורס נבחן את נושא הדיוקן העצמי בתולדות האמנות, תוך בחינת מורכבותו ומשמעויותיו השונות. דיונו יפתח בניסיון להגדיר מהי "פרצופיות" ומהו דיוקן עצמי, ויתבסס על דיוקנאות שנעשו לאורך תולדות האמנות ועל טקסטים שונים העוסקים בייצוגי הנושא באמנות, פסיכולוגיה, פילוסופיה וספרות יפה. בשיעורים הבאים נעסוק בסיבות לתיאור דיוקנאות עצמיים, ונבחן סוגים שונים של דיוקנאות עצמיים שנעשו מתקופת הרנסנס ועד ימינו, ביניהם: האמן היוצר, האמן והבד הריק, האמן ובני משפחתו, האמן הסובל, האמן והמוות, האמן במסווה ועוד. בתוך כך נבחן את ההבדלים ואת נקודות הדמיון בין הדיוקנאות העצמיים של אמני העבר, ובין פריחתו העצומה של ה-selfie בימינו אנו.

מטרות הקורס:

מטרת הקורס לעודד דיון ושיח רב-תחומי בנוגע לסוגיות באמנות הדיוקן העצמי, תוך פיתוח מיומנות של שיח ביקורתי ואנליטי ביחס לדימויים חזותיים ולטקסטים כתובים מתחומי ידע נרחבים.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

מטרת הקורס לעודד דיון ושיח רב-תחומי בנוגע לסוגיות באמנות הדיוקן העצמי, תוך פיתוח מיומנות של שיח ביקורתי ואנליטי ביחס לדימויים חזותיים ולטקסטים כתובים מתחומי ידע נרחבים.

דרישות נוכחות (%) :

100

שיטת ההוראה בקורס: סמינר, הרצאה והשתתפות פעילה

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

האמן היוצר, האמן והבד הריק, האמן ובני משפחתו, האמן הסובל, האמן והמוות, האמן במסווה

חומר חובה לקריאה:

טקסטים לקריאה ינתנו בכתה בראשית הסמסטר, ויופיעו באתר הקורס.

חומר לקריאה נוספת:

בן צבי, טל ויעל לרר. דיוקן עצמי - אמנות נשים פלסטינית. תל אביב, 2001.
גורדון, אירנה. דיו-איקון ; תערוכת דיוקנאות (קטלוג תערוכה). ירושלים, סדנת ההדפס, 2001.
גרינפילד-סנדרס, טימותי. תצלומי דיוקנאות (קטלוג תערוכה). תל-אביב, מוזיאון תל-אביב לאמנות, 2005.

הלר, סורין. תעודת זהות - דיוקן עצמי כתעודת זהות (קטלוג תערוכה). אגודת הציירים והפסלים, תל אביב, 1991.

כהנא, ורדי. פורטרט ישראלי. תל אביב, 2006
עומר, מרדכי. עופר ללוש, דיוקן עצמי, 1977-2001 (קטלוג תערוכה). תל-אביב, מוזיאון תל אביב לאמנות, 2001.

רון, משה (עורך). שבעה סיפורי דיוקן. ישראל, 2001.
שטיינלאוף, ורדה. דיוקן ראשון (קטלוג תערוכה). תל-אביב, מוזיאון תל אביב לאמנות, 2003.
תמיר, טלי. יוחנן סימון : דיוקן כפול (קטלוג תערוכה). תל אביב, מוזיאון תל-אביב לאמנות, 2001.

Alarco, Paloma, *The mirror & the Mask: Portraiture in the Age of Picasso*. New Haven, 2007.

Ammann, Jean-Christophe and al. *Lucian Freud: Naked Portraits*. Ostfildern, 2001.

Bailey, Colin B. *Renoir's Portraits - Impressions of an Age* (exhibition catalogue). Ottawa, National Gallery of Canada, 27 June - 14 September 1997.

Bajou, Valérie. *Eugène Carrière, 1849-1906 : Portrait intimiste*. Lausanne, 1999.

Bauman, Felix and Marianne Karabelnik (eds.). *Degas Portraits* (exhibition catalogue). Zurich, Kunsthhaus, 2 December 1994 - 5 March 1995.

Berger, Harry. *Manhood, Marriage, and Mischief: Rembrandt's 'Night watch' and Other Dutch Group Portraits*. New York, 2007.

Boggs, Jean Sutherland. *Portraits by Degas*. Berkeley, 1962.

Bond, Anthony and Joanna Woodall. *Self Portrait: Renaissance to Contemporary*. London, 2005.

Borchert, Till-Holger. *Memling and the Art of Portraiture*. London, 2005.

Brilliant, David. *Portraiture*. Cambridge, 1991.

Brown, Katherine. *The Painter's Reflection: Self-Portraiture in Renaissance Venice, 1458-1625*. Firenze 2000.

Brown, Marilyn R. "Manet's Old Musician, Portrait of a Gypsy and Naturalist Allegory," *Studies in the History of Art*, vol. 8, 1978, pp. 77-87.

Dickey, Stephanie S. *Rembrandt Face to Face*. Indianapolis, 2006.

Dillon, Sheila. *Ancient Greek Portrait Sculpture: Contexts, Subjects, and Styles*. New York, 2006.

Dorn, Ronald. *Van Gogh Face to Face: The Portraits*. London, 2000.

Edelsztein, Sergio (curator). *Guy Ben-Ner, Self-Portrait as a Family Man (the Israeli Pavilion at the 51st Venice Biennale, June 2005)*. Tel Aviv, 2005.

Ewing, William A., and Nathalie Herschdorfer. *Face: The New Photographic Portrait*. London, 2006.

Gibson, Robin. *Painting the Century: 101 Portrait Masterpieces, 1900-2000* (exhibition catalogue). London, National Portrait Gallery, 2000.

Grove, Nancy. *Magical Mixtures: Marisol Portrait Sculpture* (exhibition catalogue). Washington D.C National Portrait Gallery, April-August 1991.

Jensen, Ann Adams. *Public Faces and Private Identities in Seventeenth Century*

-
- Holland: *Portraiture and the Production of Community*. Santa Barbara, 2006.
- Jensen, Margaret Robin. *Face to Face: Portraits of the Divine in Early Christianity*. Minneapolis, 2004.
- Kirwin, Liza, and Joan Lord. *Artists in their Studios: Images from the Smithsonian's Archives of American Art*. New York, 2007.
- Klein, John. *Matisse Portraits*. New Haven, 2001.
- Le Dernier portrait (exhibition catalogue)*. Paris, Musée d'Orsay, 5 March – 26 May 2002.
- McPherson, Heather. *The Modern Portrait in Nineteenth-Century France*. Cambridge, 2001.
- Modern Portraits: The Self & Others (exhibition catalogue)*. New York, Columbia University, October – November 1976.
- Morphet, Richard (ed.). *R.B. Kitaj: A Retrospective (exhibition catalogue)*. London, Tate Gallery, June – September 1994.
- Nairne, Sandy, and Sarah Howgate. *The Portrait Now*. New Haven, 2006.
- Nancy, Jean-Luc. *Le regard du portrait*. Paris, 2000.
- Natter, Tobias G. *Oskar Kokoschka: Early Portraits from Vienna and Berlin, 1909-1914 (exhibition catalogue)*. New York, Neue Galerie, 2000.
- Nochlin, Linda. "Gustave Courbet's Meeting: A Portrait of the Artist as a Wandering Jew," *Art Bulletin*, vol. 49, 1967, pp. 209-222.
- Penrose, Ronald. *Portrait of Picasso*. New York, 1957.
- Portraits de femmes, la femme dans la peinture au XIXème siècle (exhibition catalogue)*. Musée des Beaux Arts de Carcassonne, 17 November 2000 – 17 February 2001.
- Posèq, Avigdor. "Five Allegorical Self-Portraits of Igaël Tumarkin," *Jewish Art*, vol. 12-13, 1986/1987, pp. 320-334.
- Prideaux, Sue. *Edvard Munch: Behind the Scream*. New Haven, 2005.
- Rainbird, Sean (ed.). *Max Beckmann*. London, 2003.
- Rewald, Sabine. *Glitter and Doom: German Portraits From the 1920s (exhibition catalogue)*. New York, The Metropolitan Museum of art, 2006.
- Rideal, Liz. *Mirror Mirror: Self-Portraits by Women Artist (exhibition catalogue)*. London, National Portrait Gallery, 2001.
- Soussloff, Catherine M. *The Subject in Art: Portraiture and the Birth of the Modern*. Durham, 2006.
- Springer, Peter. *Hand and Head: Ernst Ludwig Kirchner's Self-portrait as Soldier*. Berkeley, 2002.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
 הרצאה 10 %
 השתתפות 10 %
 הגשת עבודה 70 %
 הגשת תרגילים 10 %
 הגשת דו"חות 0 %

פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: